

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrčkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 3.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 8.—, „4.50 za pol leta . . . 15.—, „9.— za vse leto . . . 30.—, „18.—

Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko uradno Molino picolo hat. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije so proste poštnine.

„Edinost je moč“.

Rusija ob kronanju carovem.

Velikanske slavnosti, vršeče se te dni v Moskvi o priliki kronanja carovega dale so zapadnim listom povod, da se v krajših ali daljših sestavih bavijo z ogromno slovansko državo na severu. Nje ne pričakovano nagli napredek, ki se da vsporejati samo s prejšnjim razvojem severoameriških zedinjenih držav; kakor tudi skromnost Rusov, ki bi mogli vsak dan bobnati v svet kak vseh ali napredek, toda to delo samohvale raje prepuščajo drugim, je večim delom že razorožila nje zapadne nasprotnike, ki so kakor svoječasno Bileam prisiljeni hvaliti, če tudi bi raje zabavljali. Tako se je zgodilo tudi naši graški tetki „Tagespost“, koja je v petek prinesla uvodnik o Rusiji tako temeljit in nepristransk, da se tudi mi čutimo dolžne podati ga v naslednjem svojim čitateljem.

Ponosno lahko zre Rus na svojo čarobno narodno slavnost, kronanje mladostnega vladarja v starozgodovinski prestolnici Moskvi. Tudi nasprotniki Rusije ne morejo več tajiti, da ta velikanška država zavzema dan današnji jako veljavno mesto ter se more izkazati s takimi uspehi, da so jej lahko sosedje nevoščljivi. Njeni državniki so polni orjaško velikih načrtov, ki sicer polagoma, pa vendar vidno dozorevajo bližaje se uresničenju. Rusija je sedaj spravila v ozadje starega svojega tekmeča na velikem odru svetovnega gledišča v vsakem obziru: koderkoli se borita med seboj ruski in angleški vpliv, povsod zmaguje ruski. Sedaj se malo govori o srednji Aziji, toda ni dvoma, da se obsežje ruske oblasti širi na vse strani proti angleški. Na planotah Pamirja, slovitej „strehi sveta“, ustvarilo si je carstvo postojanko, katero povsem tiho razširja in utrjuje, da jo o priložnosti izkoristi za napad na Indijo. Železnica, ki ima voditi iz Mrva v Afganistan, zgradi se v prilično kratkem času; med ter se ruski zemljemerji pečajo s polboljševanjem pustinj, preko katerih poteče železnica, pred vsem pa z napravo številnih vodnjakov. Vse to se vrši tiho, brez hrupa in okazolosti; in

Angleška je spoznala le predobro, s kako marljivostjo se dogotavljajo ruske bojne črte proti veliki indijski državi.

Naravnost osupni so vspehi Rusije v vzhodni Aziji. Ubogi Japan! V sijajni vojni proti Kitaju priboril si je veliko slavo, toda drugega nič; kri njega sinov je tekla zastoj, zastoj je bila umnost in podjetnost njegovih vojskovodij, kajti sad njihovih zmag mu je nepričakovano izvila ruska politika. Brzo so državniki carovi bili namreč speznali v zmagajočem Japanu tekmeča, ki je žugal prilastiti si vladu nad razpadajočo kitajsko veldržavo, sam, ali pa še verjetneje v zvezi z Angleško. Drzno so posegli vmes in danes je Kitaj pod ruskim zaščitjem. Velika sibirski železnica se bliža svojem koncu, posest jednega ali več pristanišč na vstoku pa je Rusiji zagotovljena; pripravlja se pridobiti si nad Kitajem nadvlado, ki jej za sedaj zagotovi tehten vpliv v teh daljnjih deželah, za bodočnost pa vojaško in gospodarsko postojanko nad vse močno. Onemogla je jeza Angležev, kajti razvoja stvari ne morejo vzdržati.

Poleg teh uspehov, daleč v bodočnost segajočih, je manjše važnosti dejstvo, da je sedaj angleški vpliv tudi v Carigradu izpodrinjen od ruskega; že desetletja se tamkaj bje diplomatski boj, v katerem prevaguje sedaj ta, sedaj oni. Borba je prav jednaka oni med dvema izbornima šahovcema: na dobro potezo jednega sledi protipoteza drugega, koja brzo preminja položaj. Dvorna spletki, povišanje turškega državnika, pristopnega angleškemu zlatu, lahko spremeni zmagovalca od danes v zmagane. Z ozirom na zvitost in energijo ruske diplomacije je pa vzeti v poštev, da bode ta gotovo skušala doseči še za časa ta ali oni trajni uspeh. Saj se že šepeta, da je porta pripravljena dovoliti Rusiji važne pravice ob vprašanju morskih ožin. Če se pa to zgodi, jih Angleži ne bodo mogli več z lepa razveljaviti ali pa sploh ne, in naj se mišljenje in razmerje moči na Bosporu spremeni kakor koli. Ako se še prišteje, da ima Rusija vsled slabosti in nepotrpežljivosti Ko-

buržanove sedaj tudi na Bolgarskem glavno besedo ter da se je v Srbiji omajala poslednja stranka, ki se je še protivila ruskemu vplivu, sledi iz tega diplomatska polnomoč, kateri se je čudom čuditi Z veliko samozavestjo car lahko sprejme krono, ker njega glavo obsevajo solnčni žarki sreče.

Tolažilno je, da radi ruskih uspehov ni evropski mir v nevarnosti, ker ruska politika si ne more hoteti vezati svojih moči z vmešavanjem v evropske prepire, a to toliko manje, kolikor obsežnejša postaja in kolikor več išče uspehov v Aziji. Tega ne pozna nikdo bolje od Francije, ki se je le nerada udala v ta njej neprijetni položaj. Polje delavnosti visoke politike v bližnjem času ne bode v Evropi, nego v izvenevropskih deželah; navaden zemljevid ne bode zadoščal, temveč treba bode poseči po globu. Angleška je ona vlast, koji vsled teh razmer preti največa nevarnost; ona se čuti nevarno napadeno kot svetovna sila. Toda v tej zadregi stoji samo samcata, ker nima nikakega prijatelja; saj pa tudi ne zasluži, da bi kakoga imela.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 26. maja 1896.

Breztaktnost madjarskega časnika. Madjarsko časopisje ugiba sedaj, ob odprtem grobu Nj. c. in kr. Visokosti nadvojvode Karla Ludovika, k d o pravo za pravo zasede avstro-ogerski prestol, ko je umrl mlaši brat cesarjev, poklicani prestolonaslednik Karel Ludevik, in ko je pokojnikov sin, nadvojvoda Fran Ferdinand slabega zdravja. To je vendar že najskrajniša breztaktnost, kakoršno premore le — tisočletna madjarska kultura. Umevno je, da tako ugibanje in razpravljanje ob odprtem grobu mora napraviti jako mučen utis na najviše kroge. V očigled temu ugibanju javljajo oficijozni listi, da je sicer zdravje nadvojvode Frana Ferdinanda z nova pretreseno vsled nepričakovane izgube očeta, toda da ni nikakoršne nevarnosti. V kratkem zavrne morda madjarske breztaktnosti.

„Da, sedaj je temu že tako“, pritrjeval je sam, „sedaj so ti študirani ljudje vsi taki. Kakšnih gospodov smo imeli tu poprej, te gospode od okrajnega sodišča in komisarja! V cerkev so hodili, za procesijami, z ljudstvom so občevali — in sedaj ti novi? Ti so tako čudni, v cerkev Matere Božje nikdar ne zaidejo, še učitelj se ne briga več za kor, samo biljar igrajo in kvartajo, in za ženskami pogledujejo. Bog pomози!“ zavzdihnil je.

Zunaj pričela je nevihta razsajati. Vojteh pritekel je samo čez dvorišče, a premočen je bil do kože.

Kakor strel iz topa, grmelo je v prirodi, vsako minuto osvetlila so se okna vsled bliska — blizu je treskalo. Bilo je nekaj zelo lepega, zanimivega na ti nevihti v samotni, sredi gozdov, kateri so trojnim odmevom ponavljali vsaki grom. Starec je vzdihnil ob vsakem gromu ter se prekrižaval, gospodinja sedela je na klopi kraj peči ter molila potihoma. Vojteh zrl je resnim licem pred-se.

Bal se je najbrž, da tam pri nas, od koder je prihajala nevihta, pada toča.

„Prižgi svečico, blagoslovljeno proti nevihti!“ velel je gospodar mladi ženski.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

3

Prenočišče.

Češki spisal Jan Osten; prevel I. P. (Dalje).

Odšla je ter vrnila se za trenotek, noseča v rokah gljinsto skledo, napolnjeno s svežo skuhanim krompirjem ter jo postavila na mizo. Potem je prinesla latvico mleka, položila pred nju gljinsti skledici, v bele porcelanaste piskerčke pa nalila mleka.

Prisela je k mizi ter jedla. Nisem bil lačen. Nekaj me je težilo. Dolgo že ni bila soba prezračena; dvojna, mala okna bila so izpolnjena mahom do polovice; prisotnost bolnikova, ki je vzdihaval in pokašljeval vsaki trenotek, bila je neprijetna.

Počasi lupil sem krompir ter gledal mlado žensko, sedečo mi nasproti. Prižgali so leščerbo, svetlo padalo ji je naravnost v lice.

Bila je žena petindvajsetletna, visoka, močna, polna, gibčna, sveža. Takega obličja nisem dosihdob nikdar videl pri nas na jugu. Bilo je ko kiparjem izklesano, pravilno, fino, temnobarveno; velike oči, temnomodre, zrle so odkritosrečno in razumno v svet. Gosti, bliščeči se temni lasje bili so spleteni nad temenom v okroglo kito, kroni podobno.

V svoji obleki: krilu iz raševine, v ozko pri-

legajoči se jopici iz katuna, pod vratom odprti, rokavi, privihanimi do komolca, činila je utis vaše krasotice, take, kakor jih slikajo idealni slikarji.

Jedla je rada — bila je najbrž lačna — zagrizavala lepimi, belimi zobmi v krompir; obračala pa je glavo k postelji ob vsakem pokašljanju starčevem; na njenem obrazu bila sta čitati skrb in strah.

I Vojteh jedel je z veseljem. Najedši se prižgal je pipo ter šel pogledat po konju.

„Odkod pa Vi?“ obrnil se je nanagloma bolnik k meni.

Povedal sem mu.

„Aha“, pokimal je z glavo, „znana sta mi oni kraj in Vaš oče. Podobna sta si kakor krajcar krajcarju. Vi pa študirate tam nekje v Pragi?“

Potrdil sem mu.

Nekam se je bil zamislil.

„Povejte mi“, rekel je čez nekaj časa, „je-li to istina, da v šolah nočejo ničesar več slišati o Bogu; vse je menda priroda, pravijo, svet je menda nastal sam iz sebe. — Bil je tu nek zemljemerec, jeden izmed tistih, ki so izmerjavali železnico, in ta je pripovedoval v gostilnici na Sušici takih reči, da se je človeku kar mešalo v glavi.“

Odgovoril sem mu tako — tako.

službeno poročilo o zdravju nadvojvode Frana Ferdinanda.

Kronanje ruskega carja. Danes torej so dosegle slavnosti v Moskvi svoj vrhunec: danes se je vršilo kronanje. Kakor smo že javili, morala se je carska dvojica postiti zadnje tri dni. V dobi posta ne sme jesti car ni mesa, ni masti, ni jajec, ni masla. Dovoljene so samo ribe in sočivje. Danes se je moral spovedati car in ni smel zaužiti ničesar. Ti cerkveni predpisi drže se jako strogo. Te dni so krasno oblečeni klicarji naznanjali pe mestu, da je car dan 26. t. m. določil za slavnost kronanja. V sicer krasnem, a tihem Kremlju naselilo se je novo življenje. Listi poročajo o pripravah za kronanje: V Aleksandrovi dvorani prirejeni so trije prestoli, bogato pozlačeni. Carjev prestol je na sredi, na desni carice-matere, na levi pa carice-soproge. Nad prestoli se spenja mogočen baldahin. Baldahin je na znotraj prevlečen hermelinom, v kar je trebalo mnogo tisoč koz.

Ko so klicarji razglašali dan kronanja, delé med ljudstvo dotične proglase, vrvele so okolo njih gorostasne množice, radostno vslikajoče.

Predvčerajšnjim so ruski časniki priredili sijajen banket v čast inozemskim časnikiarjem. Značilno in simptomatično je za velikanski preobrat, ki se je izvršil v javnem menenju Evrope o Rusiji, je pač dejstvo, da povodom omenjenega banketa celó Rusiji najneprijaznejši listi naglašajo, da so do sedaj krivo sodili o novinstvu ruskem ter o blagodejnem vplivu istega na javno življenje. Živim zadovoljstvom beležimo — in z nami gotovo sleherni pravi Avstrijec — najnovejši pojav prijateljskih odnosov med dunajskim in petrogradskim dvorom. Naš presv. cesar je poslal namreč carju Nikolaju pristréno sestavljeno pismo, v kojem čestita poslednjemu povodom kronanja. Da izroči to pismo, podal se je v Kremelj naš avstro-ogerski poslanik, princ Lichtenstein, z vsem osebjem poslaništva, v 6 pozlačenih kočijah, v koje je bilo upreženih po 6 konj. Car je vsprejel avstrijskega poslanika v prestolni dvorani. Izročivši carju ročno pismo cesarja Frana Josipa, izrazil je poslanik svojo udanost in svoje čestitke k tem slavnostim. Zahvalivši in naglasivši svoje čustvovanje do cesarja F. J., izrazil je car svoje iskreno sočutje povodom smrti nadvojvode Karola Ludovika. Na to je govoril z vsakim posamičnim členom poslaništva. Vsprejem je bil toli slovesen in sijajen, da je napravil velikansk utis, zlasti na diplomatske kroge. Včeraj pa je obiskal našega poslanika veliki knez Vladimir, da izrazi svoje sočutje na smrti nadvojvode Karola Ludovika. Veliki knez je ostal celi dve uri pri našem poslaniku.

Papežovo odpotovanje je odpotovalo dne 24. t. m. z Dunaja v Moskvo. To poslednje vsprejme car dne 27. t. m.

O priliki kronanja carjevega donašajo angleški listi premišljevanja o ulogi Rusije. „Daily Telegraph“ pravi, da se sedanje kronanje bistveno razlikuje od prejšnjih, kajti Ruska da je postala glavna država v Evropi. „Daily Chronicle“ piše, da so se angleški rusofobi kakor tudi revolucijonarji enako motili v svojih prorokovanjih o bodočnosti Rusije; narobe, uresničujejo se nade slavofilov, prišla je doba slovanska. Uoga Rusije, pravi, da je sedaj na svetu jedina svoje vrste ter da ji ni primera v vsej zgodovini človeštva. „Standard“ piše, da vse države tekmujejo v izražanju spoštovanja do Rusije in njenega carja. Menenje zapadnih narodov, pred takó neprijazno, se je sedaj spremenilo. Sistem ruske uprave in veličina države budi spoštovanje ter občudovanje. Tudi „Neue Freie Presse“ izraža enake misli v posebnem članku, kojega konec se glasi: Zgodovinsko važno ni kronanje samo na sebi, pač pa višina, na katero se je ruska povzpela med vlasti tega sveta. Na tej stopinji je modrost, mera in premagovanje samega sebe prava veličina, miroljubje ter spoštovanje pravic drugih prava moč.

Kako so pač ti in drugi listi še pred par leti vse drugače pisali o severnem kolosu! Da, da, dejstva se ne dadó za vedno prikrivati z lažmi! Na vsej érti se slovanstvo dviga in že so naši zakleti nasprotniki prisiljeni, svetovati nam, naj ne rabimo svoje moči, nego naj spoštujemo tuje pravice, cesar pa niso vedeli, dokler so bili sami močnejši!

Iz Italije. Italijanska zbornica poslancev razpravljala je včeraj o proračunu ministerstva za

vnanje stvari. To priliko je porabil znani irreden-tovec Imbriani v hude napade na trojno zvezo in Avstro-Ogersko še posebe. Rekel je, da trojna zveza jamči Avstro-Ogerski posest Trsta in Tridenta. Primerjal je našo državo s Turčijo ter se slednjič povzpél do zbesnelega pretiravanja: da ti dve državi razpadeti skoro in da proganjaje Armencev v Mali Aziji ni hujše nego proganjaje Italijanov v Avstriji. — (Dal Bcg, da bi Avstrija skoro skoro začela tako „proganjati“ tudi nas Slovence, kakor proganja Italijane. Sicer pa se menda ne motimo, ako rečemo, da so ti zbesneli izbruhi Imbrianijevi le javen pojav skrivnega občevanja tega gospoda s poznanimi krogi tržaškimi in istrskimi Uredn.) A tudi proti Nemčiji se je obrnil Imbriani, reki: „Mi ne potrebujemo sočutja Nemčije, nečemo biti hlapci Nemcev“. Slednjič je dolžil Angleško grde sebičnosti (in v tem pogledu je utegnil imeti prav), ker zlorablja Italijo za svoje namene. Na Vzroku da je moralo biti italijansko brodogradništvo na razpoloženje Angležev, pri Kasali pa je tekla italijanska kri vsled spletek Anglije, stremeče po svetovnem gospodstvu. Italija — tako je vskliknil govornik — je stisnjena med trdnjave francoske in adrijansko morje, kjer gospoduje Avstrija; Italija je kakor v kleščah in, sprši se z Rusijo, ni drugega nego suženj, kojega le trpi trojna zveza. Nadaljeval je svoj govor je rekel govornik, da dosedanja politika Italije nima drugega namena, nego da dela male neprilike Rusji in pa da ustvarja iz Italije vazalsko državo nasproti cesarju nemškemu. Ker je vskliknil neki poslanec: Isti (nemški cesar) je naš prijatelj, zavrnil ga je Imbriani: „Naš prijatelj v njegovo korist“. I v trozvezi, ali zmagovalci ali zmaganci, bodemo vsikdar le sužnji Nemčije. — Ministerski predsednik Rudini je zagovarjal trojno zvezo kakor neizogibno potrebo, v koji je Italija jednakoveljav en člen. Nemški cesar je pravi prijatelj Italije. V svoji repliki je pozival Imbriani vlado, naj zasnuje politiko, ki bode odgovarjala narodnemu čustvovanju in pravicam Italije.

Kako sodimo mi o srditežih á la Imbriani, menda ne treba praviti. Nikakor pa se ne moremo strinjati z onimi listi, ki — kakor n. pr. „Mattino“ — kar jednostavno devajo v nič vse take izbruhe, vzbujevaje domnevanje, da Imbriani in družba nimajo nikogar za seboj. To se pravi lagati notri v lastni žep ter metati drugim pesek v oči. V zbornici sami je seveda obnemogla ta besna družba, ker jo tišči ob tla oficijelna Italija. Saj vemo, kako se delajo volitve v Italiji! — Sosebno izbruhe Imbrianija in družbe proti Avstriji ne smemo prezirati, kajti dejstvo je — žalostno sicer, ali vendar dejstvo —, da je laškemu ljudstvu prešlo v meso in kri nekako nasprotstvo do Avstrije. Ravno na to stran ima spoštovani Imbriani več zaveznikov v ljudstvu nego si domišljajo naši oficijoz.

Italija — iz Afrike. Doslej smo vedno kolikor možno vestno poročali o dogodkih, ki jih je doživljala „Italija v Afriki“. Da ostanemo nepristranski svojemu načelu, morali smo današnjemo poročilu premeniti naslov, k čemer pa nas povsem pooblaščajó poslednje, iz Rima došle vesti. Tu navajamo najvažnije izmed istih:

Iz Eritreje vrne se v Italijo 35 bataljonov pehóte, 7 baterij topništva in 4 stotnije ženije. V Afriki ostanejo še razven kolonijalnih čet (2 bataljona pehóte) še jeden bataljon strelcev (bersaglieri), 1 bataljon planinskih lovcev, dve górski bateriji in jedna stotnija ženije.

Z ozirom na vrnitev te vojske izjavlja italijanska vlada, da ne bode več izdajala službenih poročil o vojnih dogodkih v Afriki.

Kompetentni krogi sodijo, da nameruje Menelik spraviti v jeseni mogočno vojsko na noge. Ta vojska bode imela seveda obilo topništva, kojega so preskrbeli Meneliku — Italijani sami, v raznih svojih porazih. Isti krogi bojé se tudi, da bode kar drvelo od vseh strani Evropejcev-prostovoljcev v Menelikov tabor. Umestno je zatorej, da so se spomnili Italijani zadnji čas onih besed, koje je bil rekel ras Makonen pred utrdbo Makalé posredovalcu Felterju: „Ako želé Italijani govoriti o miru, vrnejo naj se v svojo domovino!“

Tu se torej masčuje oni glasoviti „Fuori lo straniero“ nad istim, ki ga je izumil, to je: nad Italijani samimi.

Čuden konec čudne vojne. Nedavno izjavili smo svoje začudenje na tem, da se vrača takó malo italijanskih ujetnikov. Isto začudenje izjavljajo sedaj nekateri italijanski listi. Tako n. pr. čitamo v „Seri“: General Baldissera je izjavil, da treba italijanske vojake iz Afrike pozvati domov, da se okrepcajo. To se najbrže zgodi. Kaj pa je z ujetniki, ki jih ima Menelik? Kdo govori o teh? Čudno je zares stališče Italije v Afriki. Pogajali so se in pogajajo se še s posamičnimi načelniki abesinskimi kakor sredi miru, a niso dobili svojih ujetnikov povrnjenih, kakor je to običajno o sklepu miru. To je pač jedini slučaj v zgodovini, da se je vojna pretrgala kar takó, brez pogajanj z vrhovnim vladarjem, in da zmagovalec ostavlja zemljo, ki jo je priboril, ter odvaža ujetnike s seboj domov; v tem ko je zmagani zadovoljen, da je dobil majhen del svojih ljudi in prepušča, da skrbi usoda za večí del, ki je še v rokah sovražnikovih.

Ako vlada v Rimu ne misli v tem trenutku na te uboge ujetnike, pa misli nanje narod, mislijo nanje rodbine, ki pogrešajo te nesrečnike in ki so sedaj v večih skrbih, nego ako bi znali, da so mrtvi.

Razprava proti Baratieriju. Glasom najnovejših iz Rima došlih poročil prične razprava proti bivšemu vrhovnemu poveljniku Eritreje, Baratieriju, dne 7. julija t. l. v Adi Kajé.

Kako bode sestavljeno sodišče, to smo objavili že zadnjič. Zanimati pa utegne naše čitatelje, na koji podlagi je sestavljena ta obtožba. Obtožba se opira na §. 74 in §. 88 vojnega zakona italijanskega. Člen 74 govori o nemarnosti v službi, vsled koje nemarnosti utegne nastati državi koja škoda ter določa krivim najnižjo kazen 5 let vojnega zapora. Ta člen pa se v svojih določbah poziva še na točko 7 člena 72, koja točka pa določa smrtno kazen onemu, ki bi, ali ostavil svojo četo pred sovražnikom, ali pa oviral gibanje, ali branitev iste, da ima vsled tega sovražnik jako korist.

Člen 88. pa se glasi: „Poveljnik, ki je bi brez opravičene potrebe ostavil poveljstvo pred sovražnikom in to v takih okoliščinah da stavlja v pogibelj varnost vojske, ali samo jednega dela iste, bode kaznovan s smrtjo. — Ako pa je poveljnik ostavil poveljstvo v kakoršnih-koli drugih nevarnih okoliščinah, kaznovati ga je z najvišjo kaznijo vojnega zapora.“

Zopet poneverjenje v Italiji. Glasom iz Rima doslejša poročila je posebna komisija preiskala in podrobno pregledala račune o onih potrebščinah, katere je bilo poslati italijanski vojski v Afriki. Komisija našla je v teh računih raznih „nerednostij“ in pa gorostasni — primanjklaj. Uveli so preiskavo, ki naj dokaže, od kod „izvira“ ta primanjklaj. Ako se hočejo kompetentni krogi v Italiji zaresno baviti s tem najnovejšim poneverjenjem, potem dobimo za Italijo ne baš častno rubriko — Afrika v Italiji.

Različne vesti.

Osebná vest. O. kr. namestnik vitez Rinaldini vrnil se je na binkoštno nedeljo z Dunaja v Trst.

Podmaršal baron Kuhn † Iz Gradiške došla je včeraj ta-le brzovavka: Feldcajgmajster baron Kuhn umrl je na svojem posestvu v Strassoldu. Ker je bil pokojnik jako na glasu zlasti med našimi slovenskimi vojaki, priobčimo v prihodnjem izdanju nekoliko podatkov iz življenja pokojnikovega.

Imenovanja in premeščenje na pošti. Poštnimi asistenti so imenovani: vojaški aspirant Alexander Weiss za Pulj; poštni vezbeniki Ivan Dovjak za Rudolfovo, Karol Mayer za Pulj, Bogoljub Josefi za Opatijo, Fran Pagnacco za Mali Lošinj, in Viktor Tuliach (Tuljak), Leopold Hamperl, Danijel Sbrizai, Viljelm pl. Halm, Ivan Arrizoni, Maks Donadini, Senat Piazza ter Ferdinand Ruprecht za Trst. Premeščeni so v Trst: poštni asistentje Karol Zotrich (Cotič) iz Pulja, Ivan Schwagerl iz Opatije, Artur Ghez iz Malega Lošinja in Josip Funtek iz Novegamesta.

Birma v Trstu. Mil. škof msgr. dr. Glavina delil je na binkoštno nedeljo zakrament sv. birme v stolni cerkvi pri sv. Justu. Mil. škofu sta asistovala pred. župnik msgr. Martelanz in kano-

nik msgr. Flego. Birmancev in birmank bilo je 620. Birma je trajala od 11. ure predp. do 1.15 pop. — Včeraj, t. j. na binkoštni ponedeljek, podelil je mil. škof dr. Glavina 330 dečkom in deklicam zakrament sv. birme.

Razpisan štipendij za pomorščake. Za šolsko leto 1896/97. razpisan je natečaj za dva štipendija po f. 350 iz nautičke ustanove „Marko Radič“. Pravico do užitka imajo mladeniči, ki se hočejo posvetiti ladjestavbarstvu ali pa izšolati se za pomorske trgovske kapitane za dolge vožnje. Jedni in drugi pa morajo biti avstrijski podaniki. Prošnje do 1. julija t. l. c. kr. namestništvu v Trstu.

Izpod Nanosa nam pišejo dne 23. maja 1896.: „Triester Zeitung“ od dne 16. maja t. l. št. 112. omenja železnico Gorica-Ajdovščina in Ljubljana-Vrhnika, da bodeta v škodo Trstu, ker — tako modruje — že s tem, če se zveže Gorica s Postojno, bode skrajšana pot iz Ljubljane v Benetke za 70—80 km.; med vrstami pa se ume, da bi bila ta pot še veliko krajša, ko bi se Gorica zvezala z Vrhniko preko Hrušice. Kolika škoda Trstu vsled pešanja prometa z blagom preko mesta, koliko manj tujcev!

In tržaški mogotci, ki so s srcem in glavo vneti za predelsko, oziroma črto Bohinj-Sv. Lucija-Gorica-Trst, morda mislijo ti gospodje, da bi blago in tujci, namenjeni v Benetke in na jug sploh, hodili iz Gorice v Trst na uro gledat ter bi, vrnivši v Gorico, šele nadaljevali svojo pot? Koliko bi pa ta črta skrajšala pot med notranjimi deželami in Benetkami — in to smo hoteli povedati — ne v korist Trstu?

Različne misli silijo človeku v spomin, ko se trudi dognati zagotetko, zakaj hočejo gospoda sami sebi škodovati z imenovano železnico. Pot med notranjimi deželami in Benetkami resnično skrajša, in to preko Trsta in v korist Trstu, samo železnica Divača-Loka!

Dostavek uredništva. Tudi mi smo bili opazili v gospodarskem delu „Triester Ztg.“ ono pikro notico, naperjeno proti vipavski železnici. Naše stališče glede na železniško vprašanje tržaško je znano. Na to naše stališče nas je postavilo spoznanje, da borbi med loškim in predelskim načrtom je bila dosedaj le ta jedina posledica, da se ni zgradila ni ta ni ona črta na veliko škodo vseh naših pokrajin in avstrijske trgovine sploh. Naše stališče je torej tako-le, da zahtevamo od vlade, naj se že vendar enkrat odloči za to ali ono črto, kajti ni baš častno za tako veldržavo, kakoršna je Avstrija, da ne more dovesti do svoje rešitve vprašanja, ki je v tesni zvezi z vprašanjem povzdige nje svetovne trgovine in potakem splošnega javnega blagostanja nje podanikov.

Kar se pa dostaje nasprotovanja „Triesterice“ vipavski železnici, smo seveda odločno na strani vipavske doline, ker nam pravi prepričanje, da se z železnico Gorica-Ajdovščina vsaj deloma popravi vneboupijoča krivica, ki jo trpe naše pokrajine vsled popolne nedostatnosti občil. Resnica je in nič ko resnica, da je dosedanja železniška politika Avstrije upravo po mačheovski postopala z našimi pokrajinami. — „Triesterica“ se seveda postavlja na stališče, da lokalne železnice sploh le škodujejo večim trgovskim središčem. Nočemo se prepirati s „Triesterico“ o opravičenosti tega stališča, toda pripomniti moramo, da „Triesterica“ sama ni mislila tako še v nedoljni minolosti. Kolikor se namreč spominjamo mi, je „Triesterica“ le simpatično pisala o červinjski železnici, dasi teče ista v isti pokrajini, po koji naj bi tekla vipavska železnica, mimo tega pa teče furlanska železnica prav tikoma periferije države!! *Erkläre mir Graf . . . ! Ali pa morda velja načelo o škodljivosti lokalnih železnic le za take črte, od kojih bi utegnil imeti kaj dobička — slovenski del prebivalstva v pokrajini?!!*

Pevsko društvo „Slava“ pri sv. Mar. Magd. spodnji imelo je v nedeljo dne 17. maja svoj redni občni zbor.

Ob 4. uri pop. otvoril je društveni predsednik zborovanje ter predstavil c. kr. policijskega koncepista g. Šturm-a, kojega je zbor spoštljivo pozdravil.

Zatem je društveni tajnik, g. Anton Čiač, prečital svoje poročilo o delovanju društva. Poročilo je bilo vsprejeto jednoglasno. Društveni blagajnik, g. Jožef Bjeker, prečital je svoje poročilo, iz kojega je bilo razvidno, da je društvo imelo v

minolem letu 425 gld. 95 nvč. dohodkov in 384 gld. 85 nvč. stroškov. V minolem letu je sodelovalo pri društvu 42 pevcev, a sedaj po občnem zboru, izstopilo je 6 nezadovoljnejšev, tako, da danes šteje društvo še 36 rednih „Slavašev“.

V novi odbor so bili izvoljeni: Ant. Miklavec, predsednikom; Anton Nardin, podpredsednikom; Anton Čiač, tajnikom; Jožef Bjeker, blagajnikom; odborniki pa: Mihael Coren, Franjo Sugan, Jožef Kobec, Jožef Pregarc, Dragotin Vekjet; namestnikoma: Peter Gregorič in Anton Čok.

Po končani volitvi zahvalil se je predsednik v imenu novoizvoljenega odbora, obljubivši, da se bode trudil kolikor mogoče v prosep društva in naroda. Zaključil je četrti občni zbor pevskega društva „Slava“ s tiktakratnem živio-klicem na Nj. Veličanstvo.

Po končanem zborovanju priredilo je društvo svojo pevsko zabavo v prostorih krčme g. Ivana Sancin p. d. Nemec. Zabave so se udeležili vsi pevci in mnogo domačega občinstva, vladala sta obče veselje in zadovoljnost, toliko med pevci kolikor med drugimi poštenimi rodoljubi. Ob tej priliki nabral je „Slavaš“ rodoljub Jožef Pregarc med Slovaši gld. 2.10 nč. za dijaško kuhinjo.

Iz Ilirske Bistrice nam pišejo dne 24. maja: Danes se je zaročil tu gospod Anton Žnidaršič, posestnik in trgovec tu, z gospodičino Emo Ličan, hčerjo pokojnega Skenderja Ličana, veletržca in bivšega večletnega nadžupana in gospe Ivane Ličan, lastnice trgovinske trdnice tu. Pokojnik je bil odlikovan križcem za zasluge. Za njegovega županovanja sezidal se je novi lep stolp pri cerkvi sv. Jurija. Zaročencema čestitamo iskreno.

Iz cerkve na mrtvaški oder. Minolo nedeljo, baš med birmo, navstala je v spodnjem delu stolne cerkve pri sv. Justu nekaka zmešnjava, ker je obnemogel nek mož. Dotičnika so spremili iz cerkve in tam si je najel voz, da ga popelje kolikor možno urno na zdravniško postajo. Ko je dospel voz na določeno mu mesto, našel je zdravnik v vozu — umirajočega. Storil je, kolikor je bilo možno, da obudi bolnika, toda vsa zdravniška veda morala se je umakniti pred — smrtjo. Toliko, da je še o pravem času prihitel duhovnik iz bližnje župne cerkve sv. Antona novega in previdel bolnika, in že je ta izdahnul svojo dušo. Nesrečnik, ki je tako nenadoma končal svoje življenje, bil je v Trstu, sosebno med izvoščeki, jako znana oseba, 44letni Karol Kermaurer, lastnik in iznajmovalc raznih voz in konjev. Stanoval je v ulici Molino Grande hšt. 3., na zemljišču, kjer je bila nekaj mestna plinarna. Tam je imel tudi svoje hleve, zaloge sena in ovsu in lópe.

Zdravnik je konstatoval, da je Kermaurerja zadela kâp na srcu. Zdravniško-sodnijska komisija dala je truplo pokojnikovo prepeljati v mrtvašnico pri sv. Justu, od tam pa so je vrnili, vsled izrečne želje vdove, na dom pokojnikov. Mož je bil še-le 2 leti oženjen.

Poskušen umor. Žalostna, prežalostna je lokalna kronika tržaška: samomori, poskušeni samomori, roparski napadi, nebrojne tatvine, umori itd. Za danes imamo le „poskušen“ umor, ker besni morilec ni imel dovoljno časa, da bi svojo nesrečno žrtev spravil naravnost na — drugi svet. Stvar se je dogodila tako-le: Na binkoštno nedeljo popoldne prišla je, po birmi, vesela družba v gostilno „Pri razklanem bregu“ („Al monte spaccato“), nahajajočo se na Vrdeh ob glavni cesti, ki vodi v Bazovico. V tej družbi bili so: 25letni neoženjeni posestnik Fran Fonda, 24letni mizar Maks Ceriani, njegov oče, mati, sestra in bratec, ki je baš došel od birme in kojemu je bil boter Fonda. Družba se je veselila in Ceriani prosil je neko prisotno dekle na ples. V tem je dospel tje 24letni težak Karol Kozlevčar iz Litije, bivši ljubimec dotičnega dekleta. S Kozlevčarjem bili so trije njegovih prijateljev. Fonda je hotel prepričati, da ne bi se Kozlevčar sprl s Cerianijem, toda v tem hipu izvlekel je Kozlevčar nož iz žepa in ga zabodel štirikrat z vso silo v truplo nesrečnega Fonda in pobegnil. Prešlo je seveda dokaj časa, dokler je prihitel tako daleč zdravnik z zdravniške postaje. Obvezal je ranjenega ter ga dal prenesti v bolnišnico. Vse štiri rane so sila nevarne. Napadalca Kozlevčarja so prijeli še isti večer in ga zaprli.

„Tisočletnica pešpolka št. 101“. V vest, objavljeno v poslednjem izdanju pod tem zaglavjem,

urinil se je neprijeten lapsus calami. Vest nam je popraviti tako, da je slavil dotični pešpolk s petjem in pitjem tisočletnico obstanka ogrske države, slavil je po svoje — madjarski milenij.

Draga reklama. Madjarska vlada žrtvuje ogromne svote za reklamo v prilog mileniju. Do sedaj je potrošila nad jeden milijon goldinarjev za reklamo po časnikih. Samo za jeden članek v nekem inozemskem listu je plačala ogrska vlada 100 000 gld. Toda vse nič ne pomaga, kajti neverjetno je ali resnično, da je sedaj v Budimpešti manje tujcev, nego navadno sicer v tej dōbi. Ljudje se nočejo dajati skubiti po brezvestnih židih in se lepo izogibijejo mileniju. Tako je tudi pojašnjeno, zakaj dotični odbor ne objavlja nikakih številč gled obiskovanja razstav, kakor je bilo n. pr. v Pragi od dne do dne. Poročila trdijo soglasno, da v Budimpešti vlada že sedaj velika nevolja toliko v vladnih krogih kolikor med trgovci in obrtniki. Da, da, polom že meče svojo senco na obzorje madjarsko. Neizprosna „Nemesis“ jela je že vršiti svojo usodno službo.

Kaj je „bosenski jezik“? Znano je, da je bosenska vlada, pod „očetovskim vodstvom“ ministra Kallaya, uvedla v zasadenih pokrajinah Bosni in Hercegovini „nov jezik“, katerega nazivlja „Bosanski jezik“. To pa je storila z ozirom na domišljavost Madjarov, ki ne hote pripoznati ni Srbov ni Hrvatov. Proti temu pa je, glasom Novosadske „Zastave“, uročila srbska cerkvena občina v Dolnji Tuzli prošnjo na Nj. Vel. cesarja in kralja, da naj bi se razveljavila naredba bosenske vlade, koja zabranjuje, da bi se v cerkvi in v šoli nazivljali srbski jezik kakor tak, ampak ukazuje jedino le rabo „bosenskega jezika“. — Ta jezik menda ne obstaja drugod, nego v domišljiji bosenske vlade.

Malomarnost o gradnju hiše. Na tržaškem Acquedottu gradijo poleg hiše št. 49 novo poslopje, ki je dospel že do IV. nadstropja. Da so pridobili potrebni prostor za novo zgradbo, morali so odkopati kos holmea, na katerem stoji novo poslopje. Sprednji zid izgrajen je izključno le iz opeke, v tem ko je vse ostalo zidovje iz kamena. Vsled deževja se je brčkone zadnji del holmea nekoliko vsedel in vsa teža torej pritiska na sprednji, lahni zid. Le-ta se je vsled tega tako vzbujnil, da se je bati, da se podró. Podprli so ga v vsej naglici. Da prepreči nesrečo, odredil'a je mestna stavbarska oblast, da se ima podreti zid, ki je zgraden iz opeke ter zgraditi iz kamena.

Medvedje v Bosni. V „Hrvatski Domovini“ čitamo: Te dni raztrgal je medved v „Rokovi nogi“ več goved. Oblasti so odredile lov na medveda. — Minolo nedeljo ustrelil je gozdni čuvaj v Stuparini mladega medveda, a minole sobote obiskala je omenjeno selo cela obitelj medvedov, stari in dva mlada. Raztrgali so več ovac.

Koledar. Danes (26.): Filip Ner., spozn.; Eleverij, muč. — Jutri (27.): † Kvatre. Magdalena Pac., devica. — Polna luna. — Solnce izide ob 4. uri 28 min., zatoni ob 7. uri 32 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 15.5 stop., ob 2 pop. 18 stop. C.

Loterijske številke, izžrebane dne 23. t. m.:

Trst	27,	34,	52,	90,	41.
Linc	65,	71,	16,	77,	88.
Inomost	15,	24,	63,	84,	52.

Narodno-gopodarske stvari.

Kako pomagati kmečkemu stanu?

Pišejo nam od nekod: V 61. števil. cenjene „Edinosti“ (zvečernega izdanja) čitam med političnimi vestmi „Državni zbor“ med drugim tudi ministrove besede: Povišanje davka na pivo, žganje in sladkor se bode moralo dovoliti, če ne tej, pa drugi vladi.

„Povišanje davka“ to je res huda in odijozna stvar, ki vsikdar popari davkoplačevalca. V resnici, primerno in prav pa bi bilo — seveda, prosim, da smatrate ta moja izvajanja kakor moje osebno menenje — zvišati davek na žganje, ob ednem pa zdatno znižati zemljiščni davek ali pa ga popolnoma prepustiti deželam. S tem bi bilo mnogo pomagano kmetovalcem, kar je uvideti iz naslednjega:

1. Povišanje davka na žganje, oziroma na špirit bi bilo posebno umestno. Ta davek bilo bi zvišati tako, da bi bilo ponarejeno žganje iz špirta in vode tako drago kakor pristno iz tropin ali

